

Odpovědi na otázky truhlářů k článku Úpravy původních oken modernizovaných historických budov

Článek z minulého čísla Materiálů pro stavbu (3/2017), který se zabýval úpravami původních historických oken současně rekonstruovaných a modernizovaných historických objektů, vyvolal mnoho zajímavých diskusí a otázek. Je samozřejmé, že největší zájem způsobil u jednotlivých truhlářů a truhlářských společností (výrobci dřevěných oken), kteří jsou poptáváni na realizaci oprav či úprav původních dřevěných historických oken, popř. je aktuálně realizují nebo s nimi mají praktické zkušenosti z dřívějšího období.

Z uvedeného důvodu je následující text, který vychází a navazuje na předchozí článek, zpracován tak, aby co možná nejjednodušeji odpověděl na praktické otázky truhlářů, zejména těch truhlářů, kteří se v současné době zabývají přípravou realizace oprav a úprav původních historických oken – součástí veřejných zakázek soutěžných podle zákona o zadávání veřejných zakázek, zasmulvněných podle obchodního zákona či nového občanského zákona a realizovaných podle projektových dokumentací pro výběr zhotovitele rekonstrukcí a modernizací historických staveb.

Článek pomocí odpovědí na několik typických otázek truhlářů popisuje, jak předejít z pohledu truhlářů a jejich zákonných odpovědností složitě a nákladně řešitelným situacím (reklamacím,

soudním sporům), jejichž příčinou je neshoda mezi projektanty předpokládanými vlastnostmi opravených a upravených historických oken a jejich skutečnými vlastnostmi.

Co je nutné vědět před zahájením přípravy a realizací oprav a úprav původních historických oken?

Zásadní věc v ohledu k původním dřevěným historickým oknům je jednoznačné zjištění, zda ze strany zhotovitele, projektanta, investora, provozovatele je po truhlářích požadována „pouze“ oprava částí původních oken (např. výměna částí oken poškozených hnilobou), anebo je po truhlářích současně s opravou poškozených částí původních oken požadována úprava původních

oken. Obvyklým důvodem úprav původních oken je požadavek projektanta na „zlepšení“ vlastností původních oken (výroba nových křidel z důvodu nahrazení jednoduchého zasklení dvojsklem, doplnění těsnění, nahrazení původního kování apod.).

U jakých historických staveb musí truhláři vydat Prohlášení o vlastnostech a u jakých staveb ne?

V souvislosti s výše uvedenou odpovědí a předchozím článkem lze zjednodušeně uvést, že truhláři nemusí vydat Prohlášení o vlastnostech tehdy, když realizují „pouze“ opravy částí původních oken a původní okna následně neupravují.

Typickým příkladem, kdy truhláři nemusí vydat Prohlášení o vlastnostech, jsou opravy původních oken rekonstruovaných zámků a hradů (popř. jejich částí), které slouží část roku k prezentaci původních dobových nevytápěných a celoročně nevyužívaných interiérů.

Která z funkčních vlastností (odolnost proti zatížení větrem, vodotěsnost, průvzdušnost...) požadovaných projektanty u upravených oken je nejzásadnější?

Všechny požadované funkční vlastnosti upravených oken, jsou-li stanoveny správně, jsou stejně důležité a měly by být splněny současně. Za relevantní splnění požadavků nelze považovat splnění „alespoň“ jedné nebo dvou hodnot funkčních vlastností a jejich následné uvedení v Prohlášení o vlastnostech. Požadavky na hodnoty funkčních vlastností bývají v projektových dokumentacích specifikovány obecně uvedením konkrétních nařízení a norem, které musí upravená okna splňovat (*Nařízení Evropského parlamentu č. 305/2011, ČSN EN 14351, ČSN 74 6101, ČSN 73 540, ČSN 73 0532 apod.*)

Při rozsáhlejších zakázkách proto doporučuji začít s realizací oprav a úprav alespoň na třech kusech původních oken od jednoho typu okna největších rozměrů a co nejdříve nechat ověřit hodnoty jejich funkčních vlastností ve zkušebně otvorových výplní samozřejmě včetně hodnot funkčních vlastností stanovených výpočtem.

Mohou památkáři truhláře vyvinut v případě, když opravená a upravená okna nesplní požadavky projektantů?

Nesetkal jsem se s případem, že by prostřednictvím pracovníků památkové péče byl truhlář vyrábějící nová okna nebo upravující původní okna vyviněn z povinnosti splnit požadavky na vlastnosti oken uvedené v projektové dokumentaci a vycházející ze smluvního vztahu mezi objednatelem a truhlářem.

Opravené a upravené původní historické okno modernizovaného historického objektu v zahraniční zkušebně otvorových výplní

Co poradit truhlářům, aby přešli reklamním upravených historických oken?

Prvořadě je důležité, aby truhláři měli zkušenosti nejen se samotnou výrobou dřevěných oken, uměli prakticky používat související normy ČSN EN 14351-1+A1, ČSN 74 6101, ČSN 73 0540-2 apod., ale také aby měli zkušenosti s ověřováním funkčních vlastností jimi vyráběných oken ve zkušebnách.

Je dobré připomenout, že:

- Prohlášení o vlastnostech na jednotlivé typy upravených oken není „jen“ bezvýznamný papír, ale doklad o odpovědnosti za splnění konkrétních funkčních vlastností všech upravených oken;
- podklady k Prohlášení o vlastnostech včetně dílenské dokumentace je třeba zpracovat co nejdříve v součinnosti truhlářů a zkušeného autorizovaného projektanta (obor pozemní stavby);
- správné (naplnitelné) požadavky na vlastnosti upravených oken nemohou být ve shodě s vlastnostmi nově vyráběných oken (hliníkových, plastových, dřevěných apod.);
- ověření, že projektantem určené požadavky na upravená okna byly stanoveny správně, je shoda (s rezervou) mezi těmito požadavky a výsledky zkoušek a výpočtů funkčních vlastností několika upravených oken (od každého typu), realizovaných s dostatečným předstihem před zpětným osazením oken.

Jaké konkrétní požadavky na vlastnosti upravených oken lze považovat za správné?

K odpovědi na uvedenou otázku je dobré připomenout, že projektanti v součinnosti s památkáři navrhuji opravy a úpravy původních historických oken lety dokonale prověřených, jejichž stáří je i více než 100 let a dodnes plní svou funkci, i když na mnoha historických objektech nebyla jejich údržba nejen v posledních letech patřičná.

V této souvislosti můžeme porovnat více než stoletou životnost původních historických oken s předpokladem uvedeným v dnes platné normě ČSN 74 61 01 *Dřevěná okna – Základní ustanovení*, citují: „Dřevěná okna vyrobená v souladu s touto ČSN jsou způsobilá velmi dlouhé životnosti a dá se předpokládat, že jejich životnost může být minimálně 35 let za předpokladu dodržování návodů k obsluze a údržbě.“

Pod dojmem výše uvedených odstavců lze na položenou otázku odpovědět tak, že správné projektantem stanovené požadavky na vlastnosti upravených oken musí vycházet z detailních znalostí vlastností původních historických oken jednotlivých typů a konstrukcí, tzn. vlastností,

kteří historická okna mají před jejich opravami a úpravami.

Vlastnosti upravených oken by měly být obdobné vlastnostem původních oken, čímž lze zamezit také tomu, že nynější úpravy původních oken nepovedou k prodloužení jejich životnosti, ale naopak.

ROMAN VÁVRA

foto archiv autora

Recenzentka:

Ing. Alena Šimková, v letech 2005–2014 vedla oddělení stavebních výrobků ÚNMZ, který je mj. gestorem k *Nařízení č. 305/2011*, a současně zastupovala ČR v odborných pracovních skupinách při Evropské komisi a při Radě (EU) příslušných k problematice stavebnictví.

Literatura:

- 1) Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.
- 2) Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
- 3) Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

4) Příloha III., Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.305/2011.

5) ŠIMKOVÁ, A. Odpovědnost výrobce podle Nařízení č. 305/2011, o stavebních výrobcích. *Stavebnictví*, č. 9, 2016, ISSN 18022030.

6) VÁVRA, R. Stavební hmoty, část Právní zabezpečení požadavků na stavební výrobky. Bratřilava: Jaga group, 2004, 2007, Praha, 2013, ISBN 80-8076-007-01, ISBN 978-8076-057-1 a ISBN 978-80-260-4972-2.

Doc. Ing. Roman Vávra, Ph.D., (*1972) se specializuje na řešení a předcházení soudním sporům o odpovědnost za vady staveb (a náhrady škody). Pro své klienty navrhuje a zajišťuje komplexní strategie vedení sporů vč. právně a technicky relevantního prokázání vad staveb. Jeho klienty jsou významní generální dodavatelé staveb, developři, investoři, výrobci stavebních výrobků, advokátní kanceláře apod. (www.soudni-spory.eu).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011
PŘÍLOHA III

PROHLÁŠENÍ O VLASTNOSTECH
č. ....

1. Jedinečný identifikační kód typu výrobku:.....
2. Typ, série nebo sériové číslo nebo jakýkoli jiný prvek umožňující identifikaci stavebního výrobku podle čl. 11 odst. 4: .....
3. Zamýšlené použití nebo zamýšlená použití stavebního výrobku v souladu s příslušnou harmonizovanou technickou specifikací podle předpokladu výrobce: .....
4. Jméno, firma nebo registrovaná obchodní známka a kontaktní adresa výrobce podle čl. 11 odst. 5: .....
5. Případně jméno a kontaktní adresa zmocněného zástupce, jehož plná moc se vztahuje na úkoly uvedené v čl. 12 odst.2: .....
6. Systém nebo systémy posuzování a ověřování stálosti vlastností stavebního výrobku, jak je uvedeno v příloze V: .....
7. V případě prohlášení o vlastnostech týkajících se stavebního výrobku, na který se vztahuje harmonizovaná norma: ..... (jméno a případně identifikační číslo oznámeného subjektu) provedl ..... podle systému..... (popis úkolů třetí strany podle přílohy V) a vydal..... (osvědčení o stálosti vlastností, osvědčení o shodě řízení výroby, zkušební/výpočtové protokoly – dle potřeby)
8. V případě prohlášení o vlastnostech týkajících se stavebního výrobku, pro který bylo vydáno evropské technické posouzení: ..... (jméno a případně identifikační číslo subjektu pro technické posuzování) vydal..... referenční číslo evropského technického posouzení) na základě ..... (referenční číslo evropského dokumentu pro posuzování)CS 4.4.2011 Úřední věstník Evropské unie L 88/37 provedeno ..... podle systému ..... (popis úkolů třetí strany podle přílohy V) a vydal ..... (osvědčení o stálosti vlastností, osvědčení o shodě řízení výroby, zkušební/výpočtové protokoly – dle potřeby)
9. Vlastnosti uvedené v prohlášení
Poznámky k tabulce:
  1. sloupec 1 obsahuje seznam základních charakteristik stanovených v harmonizovaných technických specifikacích pro zamýšlené použití nebo zamýšlená použití uvedená v bodě 3 výše;
  2. pro každou základní charakteristiku uvedenou ve sloupci 1 a v souladu s požadavky článku 6 bude sloupec 2 obsahovat vlastnosti uvedené v prohlášení, vyjádřené podle úrovně, třídy nebo popisu, vztaheno k odpovídajícím základním charakteristikám nebo badou uvedená písmena „NPID“ (No Performance Determined), pokud není uvedena žádná vlastnost;
  3. u každé základní charakteristiky uvedené ve sloupci 1 bude sloupec 3 obsahovat: odkaz s datem na příslušnou harmonizovanou normu a případně referenční číslo použité specifické nebo příslušné technické dokumentace; nebo odkaz s datem na příslušný evropský dokument pro posuzování, je-li k dispozici, a referenční číslo použitého evropského technického posouzení.

Základní charakteristiky (viz poznámka 1)	Vlastnost (viz poznámka 2)	Harmonizovaná technická specifikace (viz poznámka 3)
10. Vlastnost výrobku uvedeného v bodě 1 a 2 je ve shodě s vlastností uvedenou v bodě 9.
Toto prohlášení o vlastnostech se vydává na výhradní odpovědnost výrobce uvedeného v bodě 4.
Podepsáno za výrobce a jeho jménem: .....
(jméno a funkce)
.....
(místo a datum vydání) ..... (podpis)

Pokud byla použita podle článku 37 nebo 38 specifická technická dokumentace, požadavky, které výrobek splňuje: .....

Prohlášení o vlastnostech, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011